

Scenariusz lekcji z przedmiotu:

Historia (liceum ogólnokształcące, poziom rozszerzony)

Temat: Jan Kowalewski - łódzki bohater Bitwy Warszawskiej 1920

Czas: 45 min

Cel ogólny:

Zaprezentowanie postaci i osiągnięć porucznika Jana Kowalewskiego, asa polskiego radiowywiadu podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1919-1920 roku.

Wskazanie na rolę wywiadu w prowadzeniu wojny i jego znaczenie dla odniesienia sukcesu w wojnie.

Założenia:

Przyjmujemy, że uczniowie znają już w ogólnych zarysach przebieg wojny polsko -bolszewickiej.

Cele operacyjne:

- **Zapamiętywanie informacji:** cele wojny formułowane przez obie strony konfliktu, stosunek sił, znajomość przebiegu wojny (główne operacje wojskowe).
- **Zrozumienie informacji:** Próba odpowiedzi na pytanie: Dlaczego Polska odniosła sukces w wojnie z bolszewikami w latach 1919-1920 i jaka była w tym rola polskiego radiowywiadu?

Przyczyny sukcesu w wojnie:

- Patriotyzm społeczeństwa polskiego(Armia Ochotnicza, Wojskowa Legia Kobiet).
- Wsparcie wysiłku wojennego przez wszystkie warstwy społeczne (rząd Wincentego Witosa, poparcie socjalistów dla sprawy niepodległości Polski).
- Polskie tradycje budowy wspólnego państwa. Jedność narodowa (uznanie dla rządu i sejmu w Warszawie przez przedstawicieli wszystkich trzech zaborów).
- Doskonale przygotowane kadry wojskowe przez zaborców (przykłady z dziedziny radiowywiadu: pułkownik Jan Rybak, major Karol Bełdoskuł, **porucznik Jan Kowalewski**). Nowoczesna armia.
- Pragmatyczne przywództwo wojskowe Józefa Piłsudskiego. Wykorzystanie przez Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego danych wywiadowczych do planowania operacji wojskowych.
- Nowoczesne broń w starciu z przeciwnikiem: lotnictwo, 1 pułk czołgów, **radiowywiad**.

Wykorzystanie wiadomości:

Poszerzenie perspektywy historycznej uczniów. Wyjście poza schemat odwagi osobistej i martyrologii narodowej jako gwarantów zwycięstwa. Wskazanie na realne czynniki rozgrywania konfliktów zbrojnych.

Metody i formy pracy z uczniami:

- wykład, pogadanka, dyskusja;
- praca w grupach, indywidualne wypowiedzi;

Środki dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć:

- prezentacja o Janie Kowalewskim;
- film z wypowiedzią prof. Grzegorza Nowika;
- spot „Rok Jana Kowalewskiego”;
- klucze szyfrowe, kopie i tłumaczenia szyfrogramów;
- artykuł prof. G. Nowika: Lingwistyczny i matematyczny „atak” na szyfry kluczem polskich sukcesów w zakresie kryptoanalizy w XX wieku (materiał dla nauczycieli i bardziej zainteresowanych uczniów);

Tok lekcji:**Faza wprowadzająca:**

Zaprezentowanie przez uczniów (wcześniej przygotowane dane) stosunku sił walczących stron i ich celów wojennych.

Przypomnienie w punktach głównych operacji wojskowych wojny polsko-bolszewickiej.

Projekcja dwóch filmików: rola J. Kowalewskiego – wypowiedź prof. G. Nowika oraz spotu o Janie Kowalewskim

Faza realizacyjna:

Pogadanka: Co waszym zdaniem mogło zadecydować o polskim zwycięstwie w wojnie?

Jan Kowalewski - człowiek, który zatrzymał Rosję

- wyświetlenie prezentacji i jej omówienie;

Faza sprawdzenia wiadomości:

Pytania do prezentacji:

- Jaką rolę pełnił podczas wojny polsko-bolszewickiej Jan Kowalewski?
- Jakie były jego zasługi?
- Wskaż główne osiągnięcia polskiego radiowywiadu w latach 1919-1920.
- Jaką opinię o pracy polskiego wywiadu miał marszałek Józef Piłsudski?
- Określ związki Jana Kowalewskiego z Łodzią.